

College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Haarlem
Team WMO-voorzieningen
Postbus 511
2003 PB Haarlem

Haarlem, 1 oktober 2009

Betreft: Inspraakreactie concept Verordening WMO-voorzieningen 2010

Geachte College,
Graag vragen wij uw aandacht voor het volgende.

Stichting 't WEB stelt zich ten doel vanuit kennis, kunde en ervaring een bijdrage te leveren aan een kwalitatief en integraal gehandicaptenbeleid en goede regelingen op lokaal gemeentelijk niveau. Zodanig dat mensen met een handicap en chronisch zieken als volwaardig burger kunnen deelnemen. Op basis van gelijke rechten, gelijke plichten en gelijke kansen.

Stichting 't WEB heeft met belangstelling kennis genomen van de voorstellen tot wijziging van het beleid WMO voorziening met ingang van 1 januari 2010 en op de conceptverordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Haarlem. Stichting 't WEB maakt graag gebruik van de mogelijkheid die het College B&W biedt om zienswijzen te geven op voornoemde documenten.

Opmerking vooraf 1: De toegestuurde bijlagen A t/m F vormen tezamen een aanzienlijk hoeveel tekst. Deels verwijzen de documenten onderling naar elkaar. De verschillen in paragraafnummers kunnen echter verwarring in de hand werken. Bij het bespreken van de concept verordening en vertalen in aanbevelingen bleek voornoemde lastig, dit ondanks de ongetwijfeld goedbedoelde toelichtingen en samenvattingen die u toevoegde.

De presentaties die de beleidsmedewerkers verzorgden in de Commissie Samenleving en in de Klankbordgroep WMO gaven ons een inzicht op hoofdlijnen.

Stichting 't WEB heeft ervoor gekozen om de kernpunten in haar aanbevelingen en zienswijzen te nummeren met een opvolgende letter A t/m U uit het alfabet. Uitgangspunt voor de inspraakreactie van Stichting WEB is het document: Voorstellen tot wijziging van het beleid WMO voorziening met ingang van 1 januari 2010.

Opmerking vooraf 2: Vanuit verschillende politieke partijen is aan Stichting 't WEB gevraagd om tijdig de inspraakreactie te mogen ontvangen. Dit is reden dat Stichting 't WEB de inspraakreactie ook heeft toegestuurd aan de Griffie Gemeente Haarlem met het verzoek om alle raadsleden een exemplaar toe te sturen.

Opmerking vooraf 3: De voorliggende conceptverordening Voorzieningen Maatschappelijke Ondersteuning heeft in belangrijke mate consequenties voor lichamelijk Gehandicapten. De WMO-raad Haarlem is om advies gevraagd. De WMO-raad Haarlem heeft op dit moment geen vertegenwoordigend lid voor de doelgroep Lichamelijk Gehandicapten.

Voorstellen tot wijziging van het beleid WMO voorziening met ingang van 1 januari 2010

Hoofdstuk 3.1 Ten aanzien van de Compensatieplicht

3.1.1 Maatwerk en integrale beoordeling

Met betrekking tot collectieve voorzieningen, OV-taxi

De mogelijkheden van mobiliteit van gehandicapten en chronisch zieken is buitengewoon belangrijk om zo volwaardig mogelijk te kunnen participeren.

Een belangrijk deel van het organiseren en aanbieden van voor gehandicapten geschikte mobiliteitsproducten valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, WMO.

Het Collectief Vervoer, OV-taxi, is binnen de WMO een voorliggende voorziening.

Collectieve voorzieningen vereisen altijd een adequate controle op passendheid voor de individu.

Het Openbaar Vervoer en het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer voldoet lang niet in alle gevallen.

Het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer OV-taxi blijkt al jaren een bron van grote ergernis. De ritprestaties, zowel vertrektijden als omrijtijden voldoen beslist niet aan de eisen.

Voornoemde slechte prestaties sluiten helaas naadloos aan bij de ook dit jaar weer bijzonder verontrustende resultaten uit het uitgevoerde cliënttevredenheidsonderzoeken WMO.

Hieruit blijkt dat 60 % van de ondervraagde cliënten die voor hun mobiliteit afhankelijk zijn van het collectief vervoer (zeer) ontevreden is over de wachttijden en dat 53 % (zeer) ontevreden is over de omrijtijden binnen het collectief vervoer.

Het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer is al vele jaren, mede als gevolg van een te vaak slecht presterende vervoerder, voor een aanzienlijke groep gehandicapten geen adequate vervoersvoorziening. Deze mensen maken geen, of zo minimaal mogelijk, gebruik van de OV-taxi. In de praktijk blijkt dat dit onder andere leidt tot afhaken en niet meedoen aan activiteiten.

De compensatieplicht binnen de WMO legt een resultaatsverplichting bij gemeenten. De WMO geeft aan het College B&W de rechtsplicht om in elk concreet geval een voorziening te treffen die zich kwalificeert als compensatie van beperkingen op het gebied van zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie gericht op zich lokaal kunnen verplaatsen per vervoermiddel en om medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

A. Stichting 't WEB is positief over de toevoeging dat Haarlem grote waarde hecht aan maatwerk. Het is belangrijk dat dit maatwerk ook aantoonbaar en robuust een praktische vertaling krijgt in gemeentelijke regelingen, procedures en organisatie. Maatwerk bij voorkeur gericht op zo min mogelijk bureaucratie en zo veel mogelijk gericht op kwaliteit voor de cliënt.

B. Stichting 't WEB verzoekt u om zorgvuldig in kaart te brengen wat voor mensen met een handicap en chronisch zieken de gevolgen zijn van het niet of slechts beperkt gebruik kunnen maken van de OV-taxi.

C. Stichting 't WEB verzoekt u om ALLES in het werk te stellen om de kwaliteit van het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer 'OV-taxi' STERK INGRIJPEND te verbeteren.

D. Stichting 't WEB verzoekt u om in die gevallen waarin het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer 'OV-taxi' niet adequaat is, aan mensen met een beperking, individueel en op maat, in het kader van de WMO een passende compensatie te bieden voor hun mobiliteitsproblemen.

3.1.2 Gebruikelijke zorg

Stichting 't WEB is positief over de voorgenomen wijziging dat er grenzen moeten worden gesteld aan de inspanningsverplichting in het kader van gebruikelijke zorg.

E. Stichting 't WEB verzoekt u om de preventieve mogelijkheden van respijtzorg zorgvuldig te communiceren en als een vorm van maatwerk laagdrempelig aan te bieden en organisatorisch de respijtzorg nader uit te werken.

3.1.3 De sportvoorziening

Stichting 't WEB heeft in het verleden nadrukkelijk aandacht gevraagd voor een verruiming van het keuzeaanbod verstrekkingen sportvoorzieningen en is positief dat hiertoe door u nu een eerste stap wordt gezet met uitbreiding en verruiming van het keuzeaanbod verstrekkingen naar verstrekking van bijzondere fietsen, handbikes en zitski's als een sportvoorziening.

F. U meldt dat er een onderzoek is uitgevoerd naar de behoefte aan sportvoorzieningen voor mensen met een beperking. Graag wordt Stichting 't WEB nader geïnformeerd over dit de uitvoering en de rapportage uit dit onderzoek.

G. Het is wenselijk dat in het licht van de WMO, maatwerk en compensatieplicht een sportvoorziening, ruimer dan alleen 'sportrolstoel, bijzondere fietsen, handbikes en zitski's', wordt geformuleerd. Er zijn talrijke voorbeelden van sporten waarbij niet de rolstoel, maar overige sportattributen specifieke ergonomische aanpassingen behoeven om mensen te stimuleren om aan sport deel te kunnen nemen.

3.2 Ten aanzien van compensatieplicht specifiek t.b.v. woonvoorzieningen

3.1.2 Primaat van verhuizen

Stichting 't WEB heeft al met grote regelmaat aandacht gevraagd voor de tekorten aan aangepaste en aanpasbare woningen in Haarlem. Voor rolstoelgeschikte woningen is er een buitengewoon lange wachttijd.

Het verhogen van de financiële drempel naar het bedrag € 10.000 alvorens het primaat van verhuizen wordt gehanteerd, en de medische noodzakelijke termijn, kan een positieve verbetering zijn om sneller een adequate woonoplossing te realiseren.

H. Graag wordt Stichting 't WEB nader geïnformeerd over het 10-tal factoren dat bij al dan niet toepassen van het primaat van verhuizen wordt gehanteerd.

I. In de Haarlemse Woonvisie wordt gemeld dat aandacht zal worden besteed aan rolstoelgeschiktheid van woningen en openbare ruimte, vooral nabij winkels en openbaar vervoer. Dit is ook voor Stichting 't WEB een belangrijk aandachtspunt. Om de knelpunten rond het wonen en de woonomgeving op te kunnen lossen is het ons inziens noodzakelijk dat er in de Haarlemse Woonvisie hardere voorwaarden worden gesteld aan Bereikbaarheid Toegankelijkheid en Bruikbaarheid dan verwoord.

Stichting 't WEB verzoekt u om afdwingbare voorwaarden en eisen te formuleren ten aanzien van ALLE nieuw te bouwen woningen en renovatieprojecten, om te voldoen aan kwaliteitskeurmerken zoals "Woonkeur", "Aanpasbaar bouwen" en "Levensloopbestendig bouwen". Hieraan is in Haarlem, een "oude stad", tenslotte aantoonbaar een aanzienlijk tekort. Dit sluit ook goed aan bij uw intentie om de voorraad te vergroten van de voor gehandicapten geschikte woningen.

3.2.2 Financiële tegemoetkoming in de verhuis- en herinrichtingskosten

De gedifferentieerde wijze waarop rekening wordt gehouden met het inkomen en de percentages ten opzichte van de bijstandsnorm bij het vaststellen van de verhoging en de hoogte van de verhuiskostenvergoeding lijkt een passende methode om ook binnen de WMO enigszins rekening te houden met de financiële draagkracht van de cliënten WMO.

J. Melding maakt u van het 'regelmatig weigeren' van woningen. Dit is een erg negatieve benadering van de cliënten WMO. Wellicht speelt juist ook het verkeerde aanbod van woningen een rol bij het wel of niet accepteren van een aangeboden woning. Stichting 't WEB verzoekt u om zorgvuldig de criteria vast te leggen waaraan een geschikte woning moet voldoen. Hierbij graag ook zorgvuldig invulling en vertaling geven aan de in paragraaf 3.2.1 genoemde '10-tal factoren die in de overwegingen worden betrokken'.

K. Stichting 't WEB verzoekt u om alle huidige verhuisindicaties zorgvuldig te evalueren, te controleren en te herbeoordelen aan de hand van de nieuwe criteria met betrekking tot het primaat van verhuizen.

L. Melding maakt u dat de nieuwe verhuiskostenvergoedingen van kracht wordt slechts voor de nieuwe besluiten na 1 januari 2010. Wij geven u in overweging om juist ook alle oude besluiten te betrekken bij de nieuwe verhuiskostenregelingen. Enerzijds met als argument dat de wachtlijsten en wachttijden in belangrijke mate geheel buiten de schuld van de WMO-client om erg lang zijn. Anderzijds biedt dit een uitgelezen mogelijkheid om al direct inhoud te geven aan de onderliggende argumenten waarom u tot deze stimuleringsregeling hebt besloten, te weten stimuleren dat mensen eerder gaan verhuizen.

3.2.3 De voorspelbare verhuizing

Stichting 't WEB waardeert uw besluit, zoals ook verwoord in het advies van de toenmalige AGOB, om het leeftijds criterium te schrappen.

M. In de Haarlemse Woonvisie wordt een sterk accent gelegd op het realiseren van voor kwetsbare ouderen geschikte woningen. Voor Stichting 't WEB is dit uiteraard ook een belangrijke aandachtspunt. Stichting 't WEB verzoekt u, zie ook I. om afdwingbare voorwaarden en eisen te formuleren ten aanzien van ALLE nieuw te bouwen woningen en renovatieprojecten, om te voldoen aan kwaliteitskeurmerken zoals "Woonkeur", "Aanpasbaar bouwen" en "Levensloopbestendig bouwen". Hieraan is in Haarlem, een "oude stad", tenslotte aantoonbaar een aanzienlijk tekort!!

Gecombineerd met de verruiming van de verhuiskostenvergoedingen kan dit een positief effect hebben.

3.2.4 Primaat van de losse woonunit

N. Primaat losse woonunit lijkt een redelijke oplossing, echter hier geldt dat een objectieve toetsing en zorg op maat zorgvuldig in de uitwerking en besluitvorming worden meegewogen. Stichting 't WEB verzoekt u om de randvoorwaarden rond het mogelijk maken van plaatsing van losse woonunits nader uit te werken. Denk aan ontheffing bestemmingsplannen, snelheid van besluitvorming en rekening houdend met omgeving- en burenbelangen

O. Recent speelt de vraagstelling van de losse mantelzorgunit. In de praktijk (b)lijkt deze oplossing landelijk op tegenstand te stuiten vanuit de verschillende gemeentelijke afdelingen. Stichting 't WEB verzoekt u om de randvoorwaarden voor de zogenoemde 'mantelzorgwoning' als WMO-voorziening in uw Verordening Voorzieningen Maatschappelijke Ondersteuning nader uit te werken.

3.2.6 Aanpassingen in gemeenschappelijke ruimten

Stichting 't WEB komt in de praktijk regelmatig BTB-knelpunten tegen als gevolg van hindernissen in gemeenschappelijke ruimten en waardeert uw besluit om, anders dan onder de oude Wet Voorzieningen Gehandicapten (WVG) nu ook gemeenschappelijk ruimten aan te passen. Dit kan een belangrijke bijdrage leveren aan het aantal geschikte of geschikt te maken woningen.

P. Aanvullend aan de genoemde aanpassingen hellingbaan, trapleuning en elektrische deuropeners is het ook wenselijk dat er passende oplossingen komen voor het verbeteren van de toegankelijkheid van gemeenschappelijke trappenhuisen wanneer er geen personenlift aanwezig is. Denk aan stoeltjesliften, plateauliften en de losse voorziening 'rolstoeltraploper'.

3.3 Ten aanzien van de capaciteit van de aanvrager

3.3.1 Verhogen van de kostprijs voor hulp bij het huishouden

Q. Kunt u ons nader informeren over de argumenten die binnen de AWBZ leidden tot zo'n lage parameter van het door u genoemde bedrag € 12,40

R. Het risico van de voorgestelde tariefsverhoging is dat voor een aanzienlijke groep de zo noodzakelijke geïndiceerde huishoudelijke hulp door verhoging van de eigen bijdragen onbetaalbaar wordt.

Kunt u ons informeren over de consequenties die dit wijzigingsvoorstel heeft voor de diverse inkomensgroepen. In relatie ook tot de hoeveelheid en aard van de geïndiceerde zorg.

S. Voor de eigen bijdrage geldt dat innen van de WMO eigen bijdragen voorliggend zijn aan de AWBZ eigen bijdragen. Wanneer deze voor de gemeenten financieel gunstige maatregel wordt doorgevoerd kan dit betekenen dat het Rijk een reparatie uit zal voeren in de vorm van bijvoorbeeld korten op het WMO-budget naar gemeenten. Wordt dit risico meegewogen.

3.3.2 Algemeen gebruikelijke voorzieningen

Stichting 't WEB heeft als uitgangspunt dat wanneer voor gehandicapten en chronisch zieken hulp en hulpmiddelen worden geïndiceerd dit geen luxe is, maar harde noodzaak. Wanneer als financiële drempel een minimuminkomen, 115% van de bijstandsnorm, en de bijzondere bijstand als vangnet worden gehanteerd, dan is er het risico dat om verschillende redenen mensen niet de geëigende voorzieningen zullen en kunnen krijgen.

Uitgangspunt van Stichting 't WEB is dat voor alle gehandicapten en chronisch zieken, om zo volwaardig mogelijk deel te kunnen nemen aan het sociaal en maatschappelijk leven, noodzakelijke voorzieningen bereikbaar, toegankelijk en bruikbaar moeten zijn.

Stichting 't WEB verzoekt u om in de uitwerking van de verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning maatregelen op te nemen die erop zijn gericht dat mensen met een handicap of chronische ziekte niet automatisch worden toegeleid tot armoede en/of afhankelijkheid van financiële gemeentelijke bijstand.

Onduidelijk is het welke argumenten u hebt om de eerder in 3.2 gekozen gedifferentieerde inkomensopbouw, waarbij rekening wordt gehouden met het inkomen en de percentages ten opzichte van de bijstandsnorm bij het vaststellen van de verhoging en de hoogte van de verhuiskostenvergoeding, niet toe te passen op de beoordeling van de financiële draagkracht van de cliënten WMO.

Voor wat betreft het bezuinigingsbedrag begroot op € 35.000 wordt opgemerkt dat dit een relatief laag besparingsbedrag betreft in relatie tot de aanzienlijke verslechtering van deze zo belangrijke verstrekkingen.

Onduidelijk is ook of met de noodzakelijke extra ambtelijk inzet voor administratieve afhandeling en controleren van financiële grensgevallen, denk aan aantonen van overige handicap gerelateerde kosten die van invloed zijn op het inkomen, het te verwachten financiële voordeel voor de gemeente nihil of zelfs negatief zal uitvallen.

Gehandicapten komen pas in aanmerking voor voorzieningen na een indicatie. Wanneer mensen op grond van een handicap ergonomische beperkingen ondervinden in het normale en ook veilige gebruik van de woning dan dienen hiervoor passende maatregelen te worden genomen. Het vervangen van voorzieningen is dan geen vrije keuze. Zowel met aanschaf als het veilig installeren zijn aanzienlijke kosten gemoeid. Het is niet algemeen gebruikelijk dat mensen zonder reden hendelmengkranen, toiletpotten, et cetera vervangen.

In de bezuinigingsvoorstellen wordt ook de aanname gedaan dat een belangrijk deel van de speciale woonvoorzieningen als algemeen gebruikelijke voorzieningen in de reguliere handel verkrijgbaar is en dus niet voor verstrekking in aanmerking hoeft te komen. Dit terwijl er volgens indicatiecriteria een onbruikbare en onveilige belemmering in de woning bestaat als gevolg van een handicap, die uiteraard moet worden opgelost. Dit geldt zowel voor de eigen zelfstandigheid van de gehandicapte als voor de hulpverleners. Aandachtspunt Stichting 't WEB is ook voorkomen van fysieke overbelasting van mantelzorgers bij het bieden van hulp en ondersteuning.

Van een vrije keuze en afweging om bijvoorbeeld een toiletpot te vervangen is dus geen sprake.

Voor wat betreft verlaagde of verhoogde toiletten:

Uiteraard is een toilet een algemeen gebruikelijke voorziening. En gelukkig maar. Het veranderen van de toilethoogte, en het verplaatsen van een toilet, is echter sterk gekoppeld aan de functionele en ergonomische eisen. Vaak betreft een toiletverandering het realiseren van een oplossing om mensen zo lang mogelijk de kans te geven zelfstandig en in privacy gebruik te kunnen maken van het toilet. Het biedt mogelijkheid om nog net zelfstandig op te kunnen staan. Soms ook om een veilige transfer te kunnen maken.

De oude toiletpot die wordt vervangen is vaak afgestemd op het tegelwerk en nog lang niet afgeschreven. Het vervangen van een toiletpot is zeer zeker geen algemeen gebruikelijke handeling maar noodzakelijk in verband met indicatie.

Om mensen zo lang mogelijk zelfstandig thuis te kunnen laten wonen, levert het klantgericht vervangen van de toiletput en ook aanbrengen van overige voorzieningen zoals beugels en steunen en drempels verwijderen een grote kwaliteitswinst.

De beoordeling van de kwaliteit van de buurtconciërges en klussendiensten wordt als heel positief beoordeeld.

Wanneer in nieuwbouwsituaties, zoals seniorencomplexen, reeds preventief seniorentoiletten worden geïnstalleerd, dan lijkt het redelijk om in dergelijke vergelijkbare situaties slechts de noodzakelijke meerkosten te vergoeden voor individuele aanpassingen.

Speciale fietsen, zoals de Tavarafietsen, kunnen zeer adequate en goedkope mobiliteitsvoorzieningen zijn.

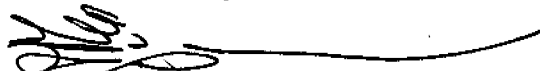
T. De schatting van Stichting 't WEB is dat de opbrengsten uit de voorstellen nihil of negatief zullen blijken wanneer alle kosten worden toegerekend. Dit terwijl de kwaliteit van de voorzieningen wordt verslechterd. Tevens wordt de drempel om gebruik te maken van deze noodzakelijke voorzieningen verhoogd. Het doelgericht creëren van de bijzondere bijstand als vangnetregeling voor een naar schatting grote groep mensen is zeer ongewenst. Stichting 't WEB verzoekt u met nadruk om de in 3.2.3 genoemde argumenten en besluiten aan te passen, rekening houdend met bovengenoemde overwegingen.

3.3.3 Verantwoording persoongebonden budgetten (pgb's)

U. Om in aanmerking te kunnen komen voor een persoongebonden budget is een WMO-indicatie een vereiste. Het is alleszins redelijk om te eisen dat cliënten zorgvuldig met het aan hen verstrekte persoongebonden budget omgaan. Echter de persoongebonden budgetten bieden de mogelijkheid om met een redelijke mate van keuzevrijheid zelfstandig in een oplossing voor het geïndiceerde probleem te voorzien. Verantwoording afleggen over de besteding van de PGB's moet daarom zoveel mogelijk zijn afgestemd op de mate waarop de cliënt zijn PGB heeft aangewend om zorg op maat voor zijn of haar individuele situatie te realiseren. Bij deze invulling kan ook de gemeente een inspirerende, informatieve en bemiddelende rol vervullen.

Wij hopen en vertrouwen erop dat wij met deze zienswijzen op de conceptverordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2010 een constructieve bijdrage hebben geleverd die zorgvuldig zal worden meegewogen in de discussie en de besluitvorming. Uw reactie stellen wij zeer op prijs.

Namens Stichting 't WEB,

Fons Hoenderdos.

cc. Leden gemeenteraad Haarlem
en WMO-raad Haarlem

*Stichting 't WEB
Zijlweg 1
2013 DA Haarlem
tel/fax 023-531 18 34
e-mail info@stichtinghetweb.nl*